

1. demografická konference Ph.D. studentů demografie

Budoucí demografický vývoj aneb užití demografických prognóz v praxi

Termín: **čtvrtek, 26. listopadu 2009**, od 14:30 h
Místo konání: **posluchárna Věž, PŘF UK, Albertov 6, Praha 2**

Anotace příspěvků

Hodnocení přesnosti populačních prognóz Československa z 2. poloviny 20. století

Kamila Svobodová (VÚPSV)

Příspěvek se zaměřuje na hodnocení výsledků řady oficiálních populačních prognóz Československa vytvořených mezi lety 1953 až 1987, které vykazovaly ve srovnání s reálným vývojem různou úroveň přesnosti. Cílem bude doložit, s jakou přesností se prognostikům dařilo odhadovat budoucí celkové počty a pohlavní a věkovou strukturu obyvatelstva, tj. počty mužů a žen příslušných k pětiletým věkovým skupinám, a zda odhady některých věkových skupin opakovaně dosahovaly vyšších chyb než odhady skupin jiných.

Aktuální populační prognózy České republiky – srovnání vstupních předpokladů

Romana Malečková (ÚZIS ČR), Petr Mazouch (VŠE), Michaela Vojtková (SoÚ AV)

Příspěvek se pokusí stručně shrnout základní předpoklady aktuálních populačních prognóz vytvořených pro Českou republiku. Bude se zabývat předpokládaným vývojem parametrů úmrtnosti, plodnosti a migrace, ze kterých jednotlivé prognózy vycházejí.

Porovnání výsledků aktuálních populačních prognóz České republiky

Luděk Šídlo, Klára Tesárková (KDGD PŘF UK)

Odhady budoucího vývoje počtu obyvatel a jednotlivých věkových struktur jsou dnes běžně produkovanými a stále více žádanými informacemi. Avšak výsledky jednotlivých prognóz, resp. jejich variant jsou poměrně odlišné, přičemž si uživatel tyto rozdíly málokdy uvědomí. Přitom použití méně pravděpodobné varianty budoucího vývoje může v sobě skrývat nemalé dopady např. na finanční zatížení veřejných systémů. I přesto je však napříč všemi variantami studovaných prognóz patrné, že demografické stárnutí české populace je neodvratitelným jevem. V příspěvku budou přiblíženy hlavní výsledky studovaných prognóz České republiky. Předmětem hodnocení se staly tři české a dvě zahraniční prognózy odhadující budoucí populační vývoj České republiky. Nemalá pozornost bude věnována také porovnání aktuální (r. 2009) a předchozí (r. 2003) oficiální prognóze ČSÚ.

Přesnost populačních prognóz – možnosti jejího hodnocení

Klára Tesárková, Luděk Šídlo (KDGD PŘF UK)

Vzhledem k nutnosti plánování ekonomického i sociálního vývoje společnosti populační prognózy nabývají na významu. Příspěvek se snaží pomocí jednoduchých metod o základní porovnání přesnosti vybraných prognóz v minulých letech. Do srovnání vstupovaly prognózy ČSÚ, Eurostatu, OSN a autorů B. Burcina a T. Kučery (PŘF UK v Praze) v jejich vybraných variantách. Po úvodním porovnání absolutních prognózovaných a Českým statistickým úřadem vykazovaných hodnot je přesnost hodnocena pomocí Keyfitzova indexu kvality predikce. Jeho hodnoty jsou uváděny za celkový počet obyvatel a vybrané věkové skupiny. Výsledky potvrzují vyšší přesnost českých prognóz (spíše než zahraničních) a zároveň vznik nepřesností vlivem nepředpokládaného reprodukčního chování v posledních letech.

Využití populačních prognóz v praxi

Vladimír Hulík (ÚIV)

Příspěvek se zaměřuje na praktickou práci s aktuálními populačními prognózami na příkladu tvorby tzv. odvozených prognóz. Odvozené prognózy jsou odhady budoucího vývoje konkrétní oblasti lidského života, kde tradiční populační prognóza je jen jedním vstupem. Konkrétní ukázka odvozené prognózy směřuje do oblasti vzdělávání, představuje metodiku výpočtu, nutná vstupní data i možné výstupy z celého procesu. V závěru tak tedy bude představen odhadovaný vývoj počtu žáků a studentů na jednotlivých stupních vzdělávání a případné důsledky pro vzdělanostní strukturu obyvatel České republiky. Současně budou zmíněny základní požadavky na kvalitu a detailnost vstupujících populačních prognóz pro kvalitní výstupy prognóz odvozených.

Demografická prognóza (projekcia) rómskeho obyvateľstva na Slovensku

Branislav Šprocha (VDC Bratislava)

Rómske obyvateľstvo na Slovensku predstavuje špecifickú skupinu, ktorá sa od ostatnej populácie odlišuje z viacerých hľadísk. Asi najvýraznejšie rozdiely môžeme pozorovať v socio-ekonomickej oblasti a demografickej reprodukcií. Tieto diferencie sú natoľko zreteľné, že neustále budia záujem širokej verejnosti a sú zdrojom viacerých nepresností a mýtov. Z tohto hľadiska je preto analýza reprodukčného správania rómskeho obyvateľstva a odhad početného stavu s pohľadom do budúcnosti jedným z kľúčových predpokladov riešenia rómskej problematiky na Slovensku.

Metoda Lee-Carter a její využití při projektování vývoje úmrtnosti na nemoci oběhové soustavy

Pavλίna Habartová (PŘF UK)

Metoda Lee-Carter představuje v současné době jednu z nejpoužívanějších metod modelování a projektování vývoje úrovně úmrtnosti. Cílem příspěvku je přiblížení této metody se zaměřením na její hlavní výpočetní principy či problematiku použití. Již v dnešní době existuje celá rada aplikací této metody, jednou z dalších může být také aplikace na vývoj úmrtnosti na nemoci oběhové soustavy v České republice. Stěžejní část příspěvku seznamuje s jejími hlavními úskalími spolu s možnostmi řešení a představuje základní výsledky projekce.

Tato konference je pořádána Katedrou demografie a geodemografie Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v Praze a odbornou skupinou Stárnutí obyvatelstva České demografické společnosti za finanční podpory z RP Talenty.